

El sol espetegava amb força al moll de fora. Una corrua d'autos, camions i autobusos, vehicles particulars i assalariats, s'apressava amunt i avall per l'avinguda atapeïda i tots els xofers tocaven el clàxon; els bicitaxis s'obrien pas àgilment entre la gernació, i els culis, esbufegant, tenien prou alè per repartir-se crits. Els culis, que carretejaven uns fardots immensos, feien via amb el seu trot accelerat i escridassaven els vianants per demanar pas; els venedors itinerants anunciaven les seves mercaderies. Singapur és el punt de trobada d'un centenar de pobles, on homes de tots colors —tàmls negres, xinesos grocs, malais morenos, armenis, jueus i bengalís— s'escridassaven fent un bon escàndol. Però al despatx dels senyors Ripley, Joyce i Naylor hi feia una fresqueta agra-

dable; era fosc, després de la lluminària polsegosa del carrer, i hi havia un silenci molt agradable, comparat amb aquell rebombori incessant. El senyor Joyce era al seu despatx particular, rere l'escriptori, amb un ventilador elèctric encarat cap a ell a tota marxa. Estava reclinat a la butaca, repenjanent els colzes i ajuntant les mans per les puntes dels dits. Clavava la mirada en els volums arrossinats dels *Repertoris de jurisprudència*, que hi havia arrengrerats en un llarg prestatge just al davant. Al capdamunt de l'armari hi tenia unes caixes quadrades d'estany lacat amb els noms pintats de diversos clients.

Van trucar a la porta.

—Endavant.

La va obrir un empleat xinès amb uns pantalons de lona que el feien molt elegant.

—Ha arribat el senyor Crosbie, senyor.

Parlava l'idioma perfectament, subratllant cada paraula amb precisió; sovint el senyor Joyce es feia

creus que sabés tot aquell vocabulari. L'Ong Chi Seng era cantonès i havia estudiat dret a l'associació professional de Gray's Inn. Feia un o dos anys que treballava amb els senyors Ripley, Joyce i Naylor per preparar-se abans d'obrir bufet propi. Era diligent, servicial i tenia un caràcter exemplar.

—Faci'l passar —va dir el senyor Joyce.

Es va alçar per oferir una encaixada al visitant i li va demanar que segués, moment en què la llum va il·luminar el nouvingut. La cara del senyor Joyce es va mantenir a l'ombra. Era un home silenciós de mena i va contemplar en Robert Crosbie un minut llarg sense badar boca. En Crosbie era un homenot, feia més de metre vuitanta-cinc, cepat i ample d'espatlles. Comerciava amb cautxú, i estava fort per l'exercici constant que suposava trescar per la plantació i també pel tennis, que li servia d'esbargiment quan plegava de la feina. Tenia la pell molt torrada. Tant les mans, peludes, com els peus, que calçaven unes botes engavanyadores, els

tenia enormes, i el senyor Joyce es va adonar que amb un sol cop aquell puny tan imponent seria capaç de matar el tàmil, que era un nyicris. Però en aquells ulls blaus no hi havia ni gota de violència: eren confiats i amables, i la cara, amb les faccions grossotes i adotzenades, era sincera, franca i honesta. En aquella ocasió, però, acusava una gran angoixa a la mirada. Estava demacrat i feia ulleres.

—Fas cara de no haver dormit gaire, últimament —va dir el senyor Joyce.

—Tens raó.